

Australian Government

Australsko državljanstvo

Naša zajednička spona

Sve informacije potrebne za polaganje testa za dobivanje državljanstva nalaze se u ovoj knjižici. Ne morate kupovati niti nabavljati druge pakete o državljanstvu od raznih pojedinaca ili organizacija zato da možete položiti test za dobivanje državljanstva. Ministarstvo ne priznaje i ne preporučuje nijedan paket u kojem stoji da će vam isti pomoći položiti test za državljanstvo.

© Commonwealth of Australia 2020

Osim grba Komonvelta, sav materijal uključen u ovu publikaciju podliježe međunarodnoj licenciji Creative Commons Attribution 4.0 International license koju možete naći na <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/legalcode>.

To znači da se licencija odnosi samo na materijal u istoj formi u kojoj je on u ovom dokumentu.

Detaljni uvjeti relevante licencije nalaze se na internetskim stranicama Creative Commons, na <https://creativecommons.org/> a potpuni tekst zakona koji se odnosi na licenciju CC BY 4.0 ćete naći na <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/legalcode>.

Uporaba grba

Uvjeti uporabe grba se detaljno navode na internetskim stranicama Ministarstva Premijera i kabineta—<https://www.pmc.gov.au/government/commonwealth-coat-arms>.

Kontaktirajte nas

Upute o licenciji i bilo kojoj uporabi ovog dokumenta rado primamo na:

Portfolio Media and Engagement Branch
Department of Home Affairs
PO Box 25
BELCONNEN ACT 2616

Odricanje od odgovornosti

Upozoravamo čitatelje koji su Aboridžini ili Otočani Torresovog tjesnaca da ova publikacija sadrži slike i/ili sadržaj koji se odnose na preminule osobe.

Sadržaj

Poruka za vas	2
---------------	---

Sadržaj za ispit

Prvi dio: Australija i njezin narod	7
Drugi dio: Australska demokratska uvjerenja, prava i slobode	17
Treći dio: Vlada i zakon u Australiji	23
Četvrti dio: Australske vrijednosti	33
Pojmovnik sadržaja za ispit	40

Sadržaj koji nije za ispit

Peti dio: Australija danas	48
Šesti dio: Naša priča o Australiji	63
Pojmovnik sadržaja koji nije za ispit	84

Za više informacija	86
---------------------	----

Zahvale	88
---------	----

Poruka za vas

Čestitamo vam što ste odlučili postati australski državljanin. Potrebno je hrabrosti, napora i zalaganja da bi se živjelo u novoj zemlji i u potpunosti sudjelovalo u životu zajednice. Cijenimo vaš doprinos našem miroljubivom i demokratskom društvu.

Australsko državljanstvo važan je korak u vašoj useljeničkoj priči. Postati australskim državljaninom znači neprestano se zalagati za Australiju i naše zajedničke vrijednosti. To je također početak vašeg formalnog članstva u australskoj zajednici. To je korak koji će vam omogućiti da kažete "Ja sam Australac/Australka".

Australsko državljanstvo je privilegij koji nudi ogromne prednosti. Postajući australskim državljaninom pridružujete se jedinstvenoj narodnoj zajednici. Naša je zemlja izgrađena združenim doprinosima naših Aboridžina i Otočana Torres tjesnaca, demokratskih institucija koje smo naslijedili od Britanije, kao i doseljenika iz cijelog svijeta. Mi slavimo našu raznolikost, a u isto se vrijeme zalažemo za jedinstvenu i skladnu naciju.

Snaga australske zajednice je u tome da zajednički radimo na rješavanju problema i oblikujemo budućnost Australije. Imamo stabilan sustav vlade i Australci poštuju državni autoritet i zakone. Naša stabilnost, naša kultura i naši zakoni oblikovani su našom povješću. Uključivanjem u australsku zajednicu, doprinijet ćete australskoj povijesti i biti u mogućnosti oblikovati ju.

Australija je drevna zemlja. Prostrana je i jedinstvena. To je zemlja tropskih šuma i šumovitih krajeva; plaža i pustinja; gradova i farmi. Naše starosjedilačke kulture najstarije su živuće kulture na svijetu. Mi smo također i mlada nacija, nacija doseljenika. Europsko naseljavanje u Australiji počelo je 1788. godine i mi danas i dalje prihvaćamo nove doseljenike.

Australija je dom ljudima iz više od 200 zemalja. Zbog toga je naše društvo jedno od najraznolikijih na svijetu. Australija uspješno objedinjuje etničku i kulturnu raznolikost s nacionalnim jedinstvom. Državljanstvo je spona koja nas sve ujedinjuje.

Australija je demokratska zemlja. Državljanstvo vam daje mogućnost da u potpunosti sudjelujete u izgradnji naše demokratske nacije. To znači da ste spremni ispuniti svoje obveze kao formalni član australske zajednice. Australci vjeruju u zajedničke vrijednosti, npr. dostojanstvo i slobodu svake osobe, jednake mogućnosti za muškarce i žene i u vladavinu zakona i u vladavinu zakona. Australsko državljanstvo znači da želimo živjeti u skladu s ovim vrijednostima u svom svakodnevnom životu.

Kako postati australski državljanin

Primanje australskog državljanstva je važan proces kojim prisežete na lojalnost Australiji i njezinom narodu i koje vam omogućuje koristiti prava i ispunjavati dužnosti državljanina naše zemlje.

Test za stjecanje australskog državljanstva

Test za stjecanje australskog državljanstva sastavljen je tako da procijeni imate li odgovarajuće znanje o Australiji, njezinom demokratskom sustavu, uvjerenjima i vrijednostima, kao i obvezama i pravima državljana.

Ispit za stjecanje državljanstva je kompjutorski test s pitanjima na koja odgovarate birajući jedan od više ponuđenih odgovora i polaže se na engleskom. Sastoji se od 20 nasumice odabranih pitanja; a od 15. studenog 2020. godine uključuje i pet pitanja o australskim vrijednostima.

Da biste položili test, morate točno odgovoriti na svih pet pitanja o australskim vrijednostima i na 75 posto svih pitanja.

Testovi za stjecanje državljanstva obavljaju se u uredima Ministarstva unutarnjih poslova diljem Australije. Testiranje se redovito organizira i na većem broju lokacija u unutrašnjosti Australije, a i u nekoliko inozemnih predstavništava.

Pripremanje za ispit za stjecanje australskog državljanstva

Da biste se pripremili za test za stjecanje državljanstva, morate pročitati ovu informacijsku knjižicu pod naslovom *Australsko državljanstvo: Naša zajednička spona*.

Ova informacijska knjižica obuhvaća sadržaj iz kojeg se polaže ispit i sadržaj iz kojeg se ne polaže ispit.

Sadržaj za ispit

Sve informacije koje trebate znati da biste prošli test za stjecanje državljanstva nalaze se u prva četiri dijela ove knjižice:

- Prvi dio – Australija i njezin narod
- Drugi dio – Australska demokratska uvjerenja, prava i slobode
- Treći dio – Vlada i zakon u Australiji
- Četvrti dio – Australske vrijednosti

Trebat ćete znati i razumjeti informacije iz sadržaja koji je za ispit kako biste mogli odgovoriti na pitanja iz testa za stjecanje državljanstva.

Sadržaj koji nije za ispit

Sadržaj koji nije za ispit sadrži važne informacije koje će vam pomoći razumjeti australsku povijest i kulturu. Te informacije se neće tražiti na testu.

- Peti dio – Australija danas
- Šesti dio – Naša priča o Australiji

Pitanja za vježbanje

Na kraju sadržaja za ispit nalazi se 20 pitanja za vježbanje da se lakše pripremite za test za stjecanje državljanstva.

Pojmovnik

I na kraju sadržaja za ispit i na kraju sadržaja koji nije za ispit nalazi se pojmovnik (popis ključnih riječi i njihovo značenje).

Za više informacija

Na poledini informacijske knjižice, naći ćete popis mjesta na kojima možete dobiti daljnje informacije.

Pomoć prilikom polaganja testa za stjecanje australskog državljanstva

Očekuje se da će većina budućih državljana biti dovoljno pismena za polaganje testa za stjecanje državljanstva bez ičije pomoći. Na raspolaganju je tehnologija tekst-govor kojom se možete poslužiti da poslušate pitanja i ponuđene odgovore.

Nakon testa za stjecanje australskog državljanstva

Ako položite test, nastavit ćemo s obradom vaše molbe. Ako se vaša molba odobri i trebate doći na ceremoniju primanja državljanstva, dobit ćete pismo u kojem vas pozivamo na ceremoniju. Ceremonije se obično održavaju u roku od šest mjeseci od odobravanja molbe.

Prisega kod primanja australskog državljanstva

Važno je da svi australski državljani razumiju svoja prava i obveze i što to znači biti državljanin, bilo da smo Australci po rođenju ili izboru. To je kritično za daljnji uspjeh naše zemlje.

Kad dođete na ceremoniju, dat ćete prisegu kod primanja australskog državljanstva.

Čineći to, javno se obvezujete Australiji i prihvaćate obveze i prava državljanstva.

Ovo je prisega koju ćete dati:

***Od sada, pa nadalje, pred Bogom,*
prisežem na odanost Australiji i njezinom narodu,
čija demokratska uvjerenja dijelim,
čija prava i slobode poštujem, i
čije ću zakone uvažavati i slijediti.***

*Svaka osoba bira hoće li ili ne uključiti riječi "pred Bogom"

Čitajući ovu knjižicu, steći ćete puno razumijevanje značenja ove prisega i kako možete pospješiti svoju ulogu u australskom društvu.

Ceremonija primanja australskog državljanstva

Ceremonije primanja australskog državljanstva mogu biti male, sa samo nekoliko ljudi, ali i vrlo velike, sa stotinama ili čak tisućama ljudi. Dubina osjećaja i ponosa novih državljana i dužnosnika pretvara ih u vrlo radosnu svečanost.

Na početku ceremonije vjerojatno će vas pozdraviti predstavnik starosjedilačkog stanovništva - Aboridžina i Otočana Torresovog tjesnaca koji su tradicionalni vlasnici zemlje u tom području. Dobrodošlica u zemlju je protokol koji australski starosjedioci provode na njihovoj tradicionalnoj zemlji već tisućama godina. Čut ćete riječi dobrodošlice i ohrabrenja od drugih čelnika u vašoj lokalnoj zajednici ili državnih predstavnika.

Glasno ćete pročitati ili ponoviti prisegu kod primanja australskog državljanstva zajedno s ostalim osobama koje su odlučile postati australski državljani. To je najvažniji dio svečanosti. Ne postajete australskim državljaninom sve dok ne date prisegu odanosti Australiji.

Možete donijeti i držati svetu knjigu ili sveto pismo dok dajete prisegu, ali to nije obvezno.

Čelnici iz vaše zajednice ili državni predstavnici održat će kratke govore o značenju državljanstva. Primit ćete potvrdu o australskom državljanstvu, a možda ćete dobiti i mali dar od zajednice. Svi će pjevati 'Advance Australia Fair', australsku nacionalnu himnu. Nakon ceremonije primanja državljanstva imat ćete priliku sastati se i proslaviti sa svojim su-Australcima.

Želimo vam puno uspjeha da postanete australski državljani i vodite miroljubiv i plodonosan život u Australiji.

Za više informacija

Posjetite internetske stranice za australsko državljanstvo na www.citizenship.gov.au.

Početak sadržaja za ispit

PRVI DIO

Australija i njezin narod

Australija i njezin narod

Na ceremoniji primanja državljanstva prisežete na odanost Australiji i njezinom narodu. Zbog toga je važno da razumijete kakva je australska zajednica i stanovništvo, uključujući i naše starosjedičko nasljeđe. Isto je tako važno da razumijete povijest Australije i kako se Australija razvila u stabilnu i uspješnu multikulturnu naciju.

U ovom dijelu čitat ćete o nekim od događaja koji su doprinijeli našoj priči. Tu su informacije o našim državama i teritorijima, a isto tako i informacije o tradicijama i simbolima kojima se ponosimo kao specifično australskima.

Aboridžini i Otočani Torresovog tjesnaca

Prvi stanovnici Australije bili su Aboridžini i Otočani Torresovog tjesnaca koji imaju najstarije neprekidne kulture i tradicije na svijetu.

Povijesno gledano, aboridžinski narod potječe iz kontinentalne Australije i Tasmanije. Arheološka otkrića nam govore da su Aboridžini još prije između 65.000 i 40.000 godina živjeli u Australiji; međutim, Aboridžini vjeruju da su oni u centru stvaranja priča o ovoj zemlji, a njihove priče o stvaranju svijeta počinju s početkom vremena. Otočani Torresovog tjesnaca su sa otočja između sjevernog vrha Queenslanda i Papue Nove Gvineje.

Aboridžini i Otočani Torresovog tjesnaca imaju vjekovna uvjerenja i tradicije do kojih i danas drže. Oni su čvrsto povezani sa zemljom, što je izraženo u njihovim pričama, umjetnosti i plesu. Starosjedičke kulture su raznolike i važan dio australskog nacionalnog identiteta.

Daljnje informacije o Aboridžinima i Otočanima Torresovog tjesnaca ćete naći u *Petom dijelu, Australija danas* i u *Šestom dijelu, Naša priča o Australiji*.

Rani dani europske kolonizacije

Europsko je nastanjivanje započelo kad je prvih 11 kažnjeničkih brodova, kasnije poznatih kao 'First Fleet' (Prva Flota), stiglo iz Velike Britanije 26. siječnja 1788. godine.

U to su vrijeme britanski zakoni bili vrlo oštri, pa u zatvorima više nije bilo mjesta za veliki broj ljudi zatvorenih zbog kriminala. Kako bi riješila problem, britanska je vlada odlučila transportirati te zatvorenike na drugi kraj svijeta, u novu koloniju New South Wales.

Prvi guverner kolonije New South Wales bio je kapetan Arthur Phillip. Kolonija je preživjela, a kako je sve više zatvorenika i slobodnih doseljenika pristizalo, rasla je i razvijala se. Nove su kolonije osnovane i u drugim dijelovima zemlje.

Prvi slobodni doseljenici bili su iz Velike Britanije i Irske. To britansko i irsko nasljeđe imalo je glavni utjecaj na skoriju australsku povijest, kulturu i politiku.

Zlatna groznica je počela kada je 1851. godine otkriveno zlato u kolonijama New South Wales i Victoria. Ljudi iz cijelog svijeta dolazili su u ove kolonije da okušaju sreću u stjecanju bogatstva. Kinezi koji su pristizali u to vrijeme, bili su prva velika grupa doseljenika koji nisu bili iz Europe. Za 10 godina, stanovništvo se više nego udvostručilo.

Australska nacija

1901. godine su se kolonije ujedinile u federaciju saveznih država nazvanu Commonwealth Australije. U to vrijeme su pod novim australskim ustavom utemeljene naše nacionalne demokratske institucije, uključujući naš nacionalni parlament, vladu i vrhovni sud. 1901. godine, australsko stanovništvo brojalo je oko četiri milijuna ljudi. U taj broj nisu bili uključeni Aboridžini i Otočani Torresovog tjesnaca, jer se oni nisu popisivali sve do referenduma 1967. godine.

Tokom prve polovice 20. stoljeća, intenzitet useljavanja je rastao i padao. Postojali su programi koji su aktivno poticali britanske doseljenike da se ovdje nastane, i mnogi jesu.

Val nebritanskog useljavanja stigao je nakon Drugog svjetskog rata, kada su milijuni ljudi iz Europe morali napustiti svoju domovinu. Veliki je broj Europljana došao u Australiju izgraditi novi život.

Zadnjih godina naši programi za useljavanje i izbjeglice doveli su u Australiju ljude iz cijelog svijeta. Ljudi su ovamo dolazili da se pridruže obitelji, da započnu novi život ili da pobjegnu od bijede, rata ili progona.

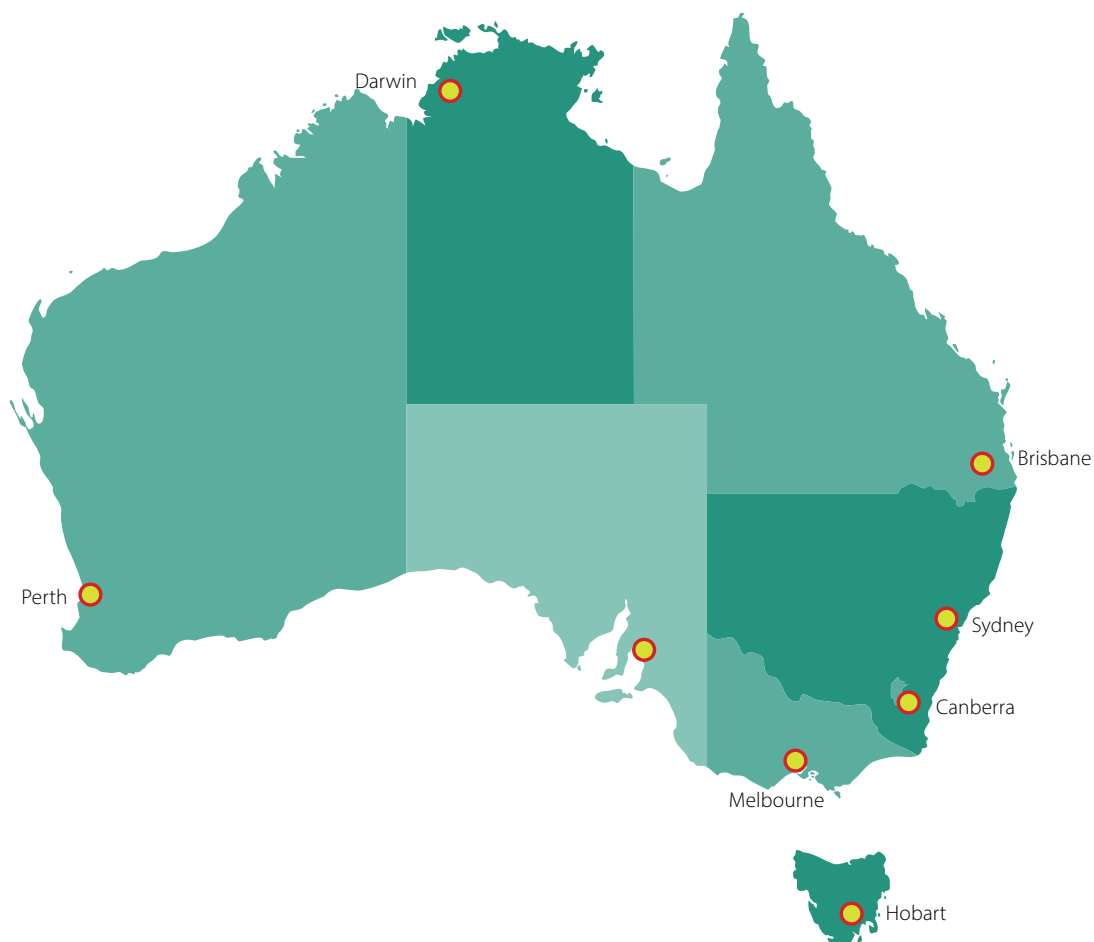
Raznolikost australskog stanovništva se povećavala tijekom dva stoljeća. To raznoliko i uspješno društvo pospješuje povezanost Australije sa svijetom. Dok slavimo raznolikost australskog naroda, također težimo izgraditi kohezivnu i jedinstvenu naciju.

Australski službeni jezik je engleski. On je dio našeg nacionalnog identiteta. Sukladno australskim vrijednostima, svi doseljenici se potiču da nauče i služe se engleskim jezikom kako bi se lakše uklopili u australsko društvo. Komuniciranje na engleskom također je važno da bi se moglo što bolje živjeti i raditi u Australiji.

Ostali jezici se isto cijene, uključujući više od 100 pojedinačnih jezika Aboridžina i Otočana Torresovog tjesnaca.

Australske države i teritoriji

Commonwealth Australije je federacija saveznih država i teritorija. Postoji šest saveznih država i dva kontinentalna teritorija. Canberra je glavni grad Australije, a i svaka savezna država i kontinentalni teritoriji imaju svoj glavni grad.

Država	Glavni grad
New South Wales (NSW)	Sydney
Victoria (Vic.)	Melbourne
Queensland (Qld)	Brisbane
Zapadna Australija (Western Australia - WA)	Perth
Južna Australija (South Australia - SA)	Adelaide
Tasmania (Tas.)	Hobart
Teritoriji	Glavni grad
Teritorij glavnog grada Australije (Australian Capital Territory - ACT)	Canberra
Sjeverni Teritorij (Northern Territory - NT)	Darwin

Savezne države

New South Wales je prva kolonija koju su Britanci osnovali. Sydney je glavni grad New South Walesa i najveći grad u cijeloj zemlji. Sydneyski Harbour Bridge i Opera House nacionalni su simboli.

Victoria je najmanja od kontinentalnih saveznih država. Glavni grad Victorije je Melbourne. Mnoge prekrasne zgrade u Victoriji izgrađene su bogatstvom stečenim u vrijeme zlatne groznice 1850-tih godina. Znamenitosti Victorije uključuju kriket stadion u Melbourne-u, stijene 12 apostola i Kraljevski izložbeni paviljon.

Queensland je savezna država druga po veličini. Glavni grad Queenslanda je Brisbane. Otoci Torresovog tjesnaca se nalaze na sjeveru države, a svjetski poznat Veliki koraljni greben se proteže duž istočne obale. Queensland ima tropske šume, umjerenu klimu u obalnom području i često sušnu unutrašnjost.

Zapadna Australija je najveća savezna država. Perth je glavni grad Zapadne Australije. Istočni dio države pretežno je pustinsko područje, dok jugozapadno područje ima razvijenu poljoprivredu i vinogradarstvo. Država ima jaku rudarsku industriju. Znamenitosti Zapadne Australije uključuju Ningaloo obalu, Margaret rijeku i Kimberley regiju.

Južna Australija ima krševitu obalu i mnogo poznatih vinogradarskih regija. Adelaide, glavni grad, ima brojne primjerke lijepe kolonijalne arhitekture. Znamenitosti Južne Australije uključuju Barossa dolinu i Flinders planine.

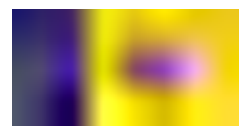

Tasmanija je najmanja savezna država, odvojena od kontinentalnog dijela zemlje Bass tjesnacem. Glavni grad Tasmanije je Hobart. Većinu otoka čine netaknuti prirodni krajolici. Znamenitosti Tasmanije uključuju Cradle planinu, Port Arthur i Zaljev vatri (Bay of Fires).

Teritoriji

Teritorij Glavnog Grada Australije nalazi se između Sydney-a i Melbourne-a. Na njemu je izgrađena Canberra, glavni grad cijele zemlje. U Canberri se nalazi više nacionalnih institucija, npr. Parlament i Vrhovni sud Australije.

Sjeverni Teritorij ima tropsku klimu na sjeveru države i suhu pustinju na jugu. Glavni grad je Darwin. Znamenitosti Sjevernog Teritorija uključuju Uluru, Kata Tjuta i Kraljevski kanjon.

Tradicije

Izražavanje dobrodošlice u zemlju i odavanje priznanja protokolima zemlje

Izražavanje dobrodošlice u zemlju je kulturni običaj Aboridžina ili Otočana Torresovog tjesnaca koji su čuvari zemlje na lokalnom području kojim dočekuju posjetitelje na njihovoj tradicionalnoj zemlji. Tradicionalno je cilj ove ceremonije da se putnicima poželi sigurno putovanje pod zaštitom na njihovoj zemlji.

Izražavanje dobrodošlice može se izvesti na više načina, npr. kroz pjesme, plesove, ceremonije pušenja ili održavanje govora na tradicionalnom jeziku ili na engleskom.

Izražavanje dobrodošlice u zemlju je obično prva točka na otvorenju događanja.

Izražavanje dobrodošlice u zemlju je prigoda da se oda priznanje da se skup održava na zemlji Aboridžina ili Otočana Torresovog tjesnaca; da se oda počast tradicionalnim čuvarima, osobito bivšim i sadašnjim starješinama; i da se ukaže poštovanje Aboridžinima i Otočanima Torresovog tjesnaca koji su nazočni na svječanosti.

Izražavanje dobrodošlice se obično održava na početku događanja, tijekom dobrodošlice i izlaganja pravila o održavanju sastanaka i događanja. Priznavanje zemlje može bilo tko izgovoriti. Na sastancima i događanjima je to obično predsjedavajući ili domaćin dešavanja.

Ovim običajima se Aboridžinima i Otočanima Torresovog tjesnaca ukazuje poštovanje.

Važni dani za Australce

Dan Australije

Svake godine 26. siječnja slavimo Dan Australije. Dan Australije je državni praznik u svim saveznim državama i teritorijima Australije. 26. siječnja je godišnjica dolaska Prve fote iz Velike Britanije 1788. godine.

Na Dan Australije, zajednice širom Australije se osvrću na povijest i ljude koji su doprinijeli postizanju našeg zajedničkog uspjeha. To je najveći godišnji državni blagdan u Australiji.

Dan Australije priznaje i slavi doprinos svakog Australca našoj suvremenoj i dinamičnoj naciji: od naših Aboridžina i Otočana Torresovog tjesnaca—koji su ovdje već oko 65.000 godina—do onih koji ovdje žive već generacijama, ali i one koji su ovamo došli iz svih krajeva svijeta i tu se nastanili. Dan Australije se obilježava događanjima diljem Australije, uključujući specijalne ceremonije za dodjelu državljanstva.

Uoči Dana Australije predsjednik Vlade proglašava pobjednike Nagrada za Australca godine (Australian of the Year Awards) u Canberru.

Dan Anzaca (Anzac Day)

Dan Anzaca se obilježava 25. travnja svake godine.. Dan Anzaca je dobio ime po Vojnom korpusu Australije i Novog Zelanda (Australian and New Zealand Army Corps) koji se iskrcao na Galipolju u Turskoj (Türkiye) u vrijeme Prvog svjetskog rata 25. travnja 1915. godine.

Dan Anzaca je svečani dan, kada se prisjećamo žrtve svih Australaca koji su služili i poginuli u ratovima, sukobima ili mirovnim operacijama. Također slavimo hrabrost i predanost svih pripadnika oružanih snaga i osvrćemo se na mnoga različita značenja rata.

Više informacija o važnim nacionalnim proslavama možete naći u Petom dijelu, Australija danas.

Australske zastave

Australska nacionalna zastava je zvanična zastava naše zemlje. Druge zastave koje su zvanično priznate i mogu se isticati uključuju zastave australskih Aboridžina i zastavu Otočana Torresovog tjesnaca.

Svaka savezna država i teritorij također ima vlastitu zastavu koje možete pogledati na stranici 11.

Australska nacionalna zastava

Australska nacionalna zastava je plava, bijela i crvena.

- Zastava Velike Britanije, poznata kao Union Jack, nalazi se u gornjem lijevom kutu. Ta zastava predstavlja našu povijest britanske kolonizacije i zakone i institucije koje smo naslijedili uslijed toga.
- Zvijezda Commonwealtha se nalazi ispod Union Jacka. To je sedmokraka zvijezda, po jedan krak za svaku od šest saveznih država i jedan za teritorije.
- Južni križ (Southern Cross), s desne strane, predstavlja skupinu zvijezda koje vidimo na južnom nebu.

Australska aboridžinska zastava

Australska aboridžinska zastava je crna, crvena i žuta.

- Gornja polovica je crna i predstavlja aboridžinsko stanovništvo Australije.
- Donja polovica je crvena i predstavlja zemlju što ima ceremonijalni značaj.
- Žuti krug predstavlja sunce.

Zastava Otočana Torresovog tjesnaca

Zastava Otočana Torresovog tjesnaca je zelena, plava, crna i bijela.

- Zelene pruge predstavljaju zemlju.
- Plavi dio u središtu predstavlja more.
- Crne crte predstavljaju narod otočja Torresovog tjesnaca.
- Bijeli ukras koji se nosi na glavi plesača u sredini simbol je svih Otočana Torresovog tjesnaca.
- Krakovi bijele zvijezde predstavljaju otočne skupine u Torresovom tjesnacu, a bijela boja simbolizira mir.

Simboli Australije

Grb Commonwealtha

Grb Commonwealtha je službeni simbol Commonwealtha Australije. On predstavlja naše nacionalno jedinstvo. On označava upravu i imovinu Commonwealtha Australije.

- Štit u sredini predstavlja šest saveznih država i federaciju.
- Klokkan i emu pridržavaju štit sa po jedne strane. I jedan i drugi su endemske australske životinje.
- Zlatna zvijezda Commonwealtha stoji iznad štita.
- U pozadini je zlatna mimoza, australski nacionalni cvijet.

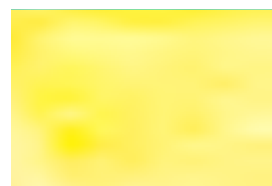
Australski nacionalni cvijet

Australski nacionalni cvijet je zlatna mimoza. To maleno stablo raste uglavnom u jugoistočnoj Australiji. Ima jarko zeleno lišće i mnogo zlatnožutih cvjetića u proljeće. Svaka država i teritorij također ima i vlastiti cvjetni amblem.

Australske nacionalne boje

Australske nacionalne boje su zelena i zlatno-žuta, boje zlatne mimoze. Dresovi naših nacionalnih sportskih timova obično su zelene i zlatno-žute boje.

Australski nacionalni dragi kamen

Opal je australski nacionalni dragi kamen. Prema aboridžinskoj legendi, duga je dotakla zemlju i stvorila boje opala.

Australska nacionalna himna

'Advance Australia Fair' je australska nacionalna himna. Pjeva se u prilikama od nacionalne važnosti uključujući ceremonije dodjele australskog državljanstva i značajna sportska događanja.

Advance Australia Fair

*Australians all let us rejoice,
For we are one and free;
We've golden soil and wealth for toil;
Our home is girt by sea;
Our land abounds in nature's gifts
Of beauty rich and rare;
In history's page, let every stage
Advance Australia Fair.
In joyful strains then let us sing,
Advance Australia Fair.*

*Beneath our radiant Southern Cross
We'll toil with hearts and hands;
To make this Commonwealth of ours
Renowned of all the lands;
For those who've come across the seas
We've boundless plains to share;
With courage let us all combine
To Advance Australia Fair.
In joyful strains then let us sing,
Advance Australia Fair.*

DRUGI DIO

Australska demokratska uvjerenja, prava i slobode

Australska demokratska uvjerenja, prava i slobode

Na ceremoniji primanja državljanstva prisežete da ćete dijeliti australska demokratska uvjerenja i da ćete poštovati prava i slobode ljudi. Zbog toga je vrlo važno da razumijete ova demokratska uvjerenja, kao i prava i slobode koje australski narod poštuje.

Ovaj dio knjižice navodi ova uvjerenja, prava i slobode. Za više informacija, pogledajte *Četvrti dio - Australske vrijednosti*.

Naša demokratska uvjerenja

Parlamentarna demokracija

Australski sustav vlade je parlamentarna demokracija. U tom sustavu, vlast koju vlada ima dolazi od australskog naroda, jer australski građani redovito glasuju za ljude koji će ih zastupati u parlamentu. U parlamentarnoj demokraciji zastupnici u parlamentu moraju odgovarati narodu, kroz izbore, za odluke koje donose.

Vladavina zakona

Svi Australci su jednaki pred zakonom. Vladavina zakona znači da su svi Australci jednaki pred zakonom i ni jedna osoba, grupa ili vjerski propis nije iznad zakona. Svatko, pa i osobe koje su na vlasti u australskom društvu moraju se pridržavati australskih zakona. To uključuje državne, društvene i vjerske vođe, kao i poslovne ljude i policiju.

Miroljubivo življenje

Ponosni smo što živimo u miroljubivoj zemlji sa stabilnim sustavom vlade. Vjerujemo da do promjena treba doći kroz rasprave, miroljubivo uvjeravanje i demokratski proces. Odbijamo nasilje kao način da se promijeni nečije mišljenje ili zakon.

Poštovanje svakog pojedinca bez obzira na podrijetlo

Australski demokratski sustav se temelji na principu da svaki pojedinac, bez obzira na podrijetlo, ima prava i jednakost prema australskom zakonu. Od svih Australaca se očekuje da postupaju jedni prema drugima s dostojanstvom i poštovanjem, bez obzira na rasu, zemlju podrijetla, spol, seksualnu orijentaciju, bračno stanje, dob, invaliditet, nasljeđe, kulturu, politiku, bogatstvo ili vjeroispovijest.

Naše slobode

Sloboda govora i sloboda izražavanja

Sloboda govora je osnovna australska vrijednost koja podupire naš demokratski sustav. Sloboda govora dozvoljava ljudima da kažu i napišu što misle i da s drugima raspravljaju o svojim idejama. Na primjer, ljudima je dopušteno kritizirati vladu, mirno prosvjedovati protiv vladinih odluka i voditi kampanju za promjenu zakona ako se time ne krše australski zakoni.

Sloboda izražavanja dopušta ljudima izraziti svoja stajališta kroz umjetnost, film, glazbu i književnost. Ljudi imaju pravo sastajati se s drugima na javnim ili privatnim mjestima kako bi vodili socijalne ili političke rasprave.

Međutim, uvijek kada se koriste prava na slobodu govora i izražavanja, moraju se poštovati australski zakoni. Isto tako moramo poštovati slobodu govora i izražavanja drugih ljudi.

Sloboda udruživanja

Sloboda udruživanja je pravo na utemeljenje udruga i u članjivanje radi postizanja zajedničkih ciljeva. Na primjer, Australci imaju slobodu uključivanja u bilo koju legalnu organizaciju, kao što je politička stranka, sindikat, vjerska, kulturna ili društvena grupa. Ljudi također mogu odlučiti da se ne uključe ni u jednu organizaciju i nitko ih ne može prisiliti na to.

Australci se imaju pravo okupljati kako bi protestirali protiv neke vladine odluke ili organizacije. Međutim, australski zakoni se cijelo vrijeme moraju poštovati. To znači da se takva okupljanja moraju održavati mirno, ne smiju nanositi ozljede ljudima niti oštećivati imovinu.

Sloboda vjeroispovijesti

Australija ima judejsko-kršćansku tradiciju i mnogi se Australci izjašnjavaju kao kršćani, ali u Australiji ima i pripadnika svih drugih većih religija. Australija ima državni praznik na kršćanske svetkovine kao što je Veliki petak, Uskrs ili Božić.

Vlada se prema svim građanima odnosi jednako, bez obzira na njihovu vjeru ili uvjerenja. Australska vlada je svjetovna što znači da funkcionira odvojeno od crkava ili drugih vjerskih entiteta. Australija nema službenu nacionalnu religiju. Ljudi u Australiji slobodno biraju svoju vjersku pripadnost. Također mogu odlučiti da neće pripadati ni jednoj religiji.

Međutim, uvijek kada se vrše vjerski obredi, moraju se poštovati australski zakoni. Kada postoji sukob između australskog zakona i vjerske prakse, prevladava australski zakon.

Naše jednakosti

Postoji više zakona u Australiji koji osiguravaju da se ni prema kojoj osobi ne postupa drukčije zbog njezinog spola, rase, invaliditeta ili dobi.

Jednakost spolova

U Australiji muškarci i žene imaju jednaka prava. Protuzakonito je diskriminirati osobu zbog njenog spola.

Jednakost mogućnosti i fer plej - 'fair go'

Australci cijene jednake mogućnosti u našem društvu; što se često naziva 'fair go'. To znači da ono što osoba postigne u životu ovisi o njenom marljivom radu i talentu, a ne o bogatstvu ili podrijetlu. Time se osigurava da u Australiji ne bude formalnih klasnih razlika.

Obveze i privilegije australskog državljanina

Kad postanete australski državljanin, dobit ćete nove obveze i privilegije.

Obveze – što ćete vi dati Australiji

Kao australski državljanin morate:

- uvažavati australske zakone
- glasovati na saveznim, državnim ili teritorijalnim izborima, te na referendumu
- braniti Australiju u slučaju potrebe
- služiti u poroti ako vas se pozove.

Privilegije – što će Australija dati vama

Kao australski državljanin možete:

- glasovati na saveznim, državnim ili teritorijalnim izborima, te na referendumu
- prijaviti u inozemstvu rođenu djecu kao australske državljane na temelju podrijetla
- tražiti zaposlenje u australskoj državnoj službi i u australskim obrambenim snagama
- kandidirati se za parlament
- podnijeti molbu za australsku putovnicu i slobodno ulaziti u Australiju
- tražiti pomoć australskih diplomatskih predstavnika tijekom boravka u inozemstvu.

Obveze

Poštovanje australskih zakona

Naši zastupnici u vladi donose zakone kako bi održali uređeno, slobodno i sigurno društvo i štitili naša prava. Svi državljani Australije i drugi ljudi u Australiji moraju poštovati australske zakone.

Više informacija o nekim važnim zakonima u Australiji naći ćete u *Trećem dijelu, Vlada i zakon u Australiji*.

Glasovanje na saveznom, državnim ili teritorijalnim izborima, te na referendumu

Glasovanje je važna obveza, pravo i privilegija za sve australske državljane od 18 godina starosti ili više.

Obveza je svih australskih državljana od 18 godina ili više da glasuju na saveznom, državnim ili teritorijalnim izborima, te na referendumu za promjenu Australskog Ustava.

Glasovanjem australski državljani daju svoj glas za to kako će se upravljati Australijom i doprinose njezinoj budućnosti.

Glasovanje je obvezno na saveznom i državnim ili teritorijalnim izborima. Glasovanje na lokalnim općinskim izborima nije obvezno u nekim saveznom državama.

Više informacija o Australskom Ustavu možete naći u *Trećem dijelu, Vlada i zakon u Australiji*.

Obrana Australije u slučaju potrebe

Iako je služenje u Australskim obrambenim snagama dragovoljno, obveza australskih državljana je braniti Australiju u slučaju potrebe. Od vitalne je važnosti da se u slučaju potrebe svi australski državljani svesrdno odazovu i zajedničkim snagama brane svoju zemlju i naš način života.

Služenje u poroti ako vas se pozove

Služenje u poroti je obveza australskih državljana starijih od 18 godina. Porota je grupa običnih muškaraca i žena koji slušaju sav dokazni material u sudskom slučaju i donose odluku je li osoba nedužna ili kriva.

Svi australski državljani koji su na biračkom popisu mogu biti pozvani da služe u poroti. Služenje u poroti doprinosi otvorenom i poštenom sudskom sustavu.

Privilegije

Podnošenje molbe za posao u australskoj državnoj službi i u australskim obrambenim snagama
Privilegija australskih državljana je što imaju pravo podnijeti molbu za posao u australskoj državnoj službi i raditi za australsku vladu, na primjer u Services Australia ili Australskom poreznom uredu (Australian Taxation Office - ATO).

Australski državljani također imaju pravo podnijeti molbu za posao u Australskim obrambenim snagama (kopненоj vojsci, ratnoj mornarici i zrakoplovstvu).

Kandidiranje za parlament

Australski državljani stariji od 18 godina mogu se kandidirati za parlament na saveznoj, državnoj ili teritorijalnoj razini ukoliko nemaju dvojno državljanstvo. Služenje u Australskom Parlamentu predstavlja i čast i veliku odgovornost.

Podnošenje zahtjeva za australsku putovnicu i slobodan ulazak u Australiju

Kad postanete australski državljanin, imate pravo slobodno živjeti u Australiji. Također imate pravo podnijeti zahtjev za australsku putovnicu. Kao australski državljanin, možete slobodno putovati u inozemstvo i vraćati se u Australiju bez vize.

Tražiti pomoć australskih diplomatskih predstavnika tijekom boravka u inozemstvu

U mnogim zemljama Australija ima veleposlanstvo, visoko povjerenstvo ili konzulat. Tijekom boravka u inozemstvu možete zatražiti pomoć diplomatskog dužnosnika ako ste u nevolji. To uključuje krizne situacije kao što su građanski neredi i prirodne katastrofe.

Australski dužnosnici vam također mogu preko reda izdati putovnicu i dati savjet i podršku u slučaju ozljede, teške bolesti ili smrti.

Dok ste u drugoj zemlji, morate poštovati zakone te zemlje.

Upis u inozemstvu rođene djece kao australskih državljana na temelju podrijetla

Australski državljani mogu podnijeti molbu za upis u inozemstvu rođene djece kao australskih državljana na temelju podrijetla.

Sudjelovanje u australskom društvu

Australija potiče sve državljane da aktivno sudjeluju u društvu. Aktivni državljani na sebe primaju odgovornost i imaju privilegiju da oblikuju budućnost Australije. Na primjer, možete biti član susjedske i lokalne društvene organizacije, obavljati volonterske poslove i društveni rad, biti član umjetničke ili kulturne udruge i aktivno sudjelovati u političkom životu.

Plaćanje poreza je još jedan važan vid izravnog doprinosa australskoj zajednici, a također je i zakonska obveza. Porez se plaća na prihod, od posla, obrta ili investicija, a ubira ga ATO. Porez se također plaća na mnoge vrste robe i usluga. ATO se trudi da sve građane upozna s njihovim poreznim pravima i obvezama da plaćaju točan iznos poreza.

Porez se plaća od novca koji zaradite, bilo da je to od posla, biznisa ili investicije. Sredstva prikupljena od poreza se troše na službe i usluge u zdravstvu, školstvu, na obranu, ceste i željeznice, te socijalnu pomoć.

Radeći i plaćajući porez vi pomažete vladi u pružanju tih važnih usluga australskoj zajednici. Državne i teritorijalne vlade i lokalne općine također ubiru porez za plaćanje usluga. Te usluge pomažu da Australija bude miroljubiva i napredna zemlja kakva je danas.

TREĆI DIO

Vlada i zakon u Australiji

Vlada i zakon u Australiji

Na ceremoniji primanja državljanstva prisežete da ćete uvažavati i slijediti australske zakone. Australski sustav vlade je parlamentarna demokracija. Važno je da razumjete ovaj sustav vlade, kako se donose zakoni u parlamentarnoj demokraciji i kako se ti zakoni provode. Također je važno razumjeti kako ćete vi, kao državljanin, imati utjecaja na to kako se upravlja zemljom.

Kako ja mogu utjecati?

Glasovanje

Kao što je to već rečeno u Drugom dijelu, u Australiji svi državljani koji su navršili 18 godina starosti se moraju upisati u birački popis kako bi glasali na saveznim, državnim i teritorijalnim izborima i referendumima za ustavne promjene.

U parlamentarnoj demokraciji Australije, državljani imaju pravo glasa o tome kako će se upravljati Australijom tako što glasuju za osobu koja će ih zastupati u Parlamentu. Ako niste ispravno upisani, nećete moći glasovati na izborima.

Glasovanje je obvezno na australskim izborima, kao i na referendumima ako se organiziraju radi glasovanja o ustavnim promjenama.

Australska izborna komisija (Australian Electoral Commission – AEC) je institucija Commonwealtha koja provodi savezne izbore i referendume i vodi savezni birački popis. AEC je nezavisna od vlade. Političke stranke ili osobe u vladi ne mogu utjecati na odluke Australske izborne komisije.

U Australiji je glasovanje tajno, pa možete slobodno i sigurno glasovati za bilo kojeg kandidata. Nitko ne smije znati za koga ste glasovali, osim ako vi ne želite reći. Ako ne glasujete na izborima, a nemate valjani razlog za to, morat ćete platiti globu. Obvezno glasovanje je način na koji se osigurava da ljudi izaberu stvarno one osobe za koje žele da upravljaju zemljom i zastupaju ih u parlamentu.

Pokretanje pitanja kod vašeg zastupnika

Australski državljani se mogu obratiti svojim izabranim zastupnicima kako bi im stavili do znanja svoje nezadovoljstvo politikom vlade. Na taj način svi Australci mogu utjecati na donošenje zakona i politika vlade. Ako državljanin kaže svom izabranom zastupniku da se neki zakon treba promijeniti, zastupnik mora razmotriti taj prijedlog.

Kako smo osnovali naš sustav vlade?

Federacija

Nakon britanskog naseljavanja, a prije 1901. godine, Australija se sastojala od šest posebnih samoupravnih britanskih kolonija.

Svaka kolonija je imala vlastiti ustav i zakone o obrani, useljavanju, pošti, trgovini i prijevozu. To je, međutim, dovelo do problema između kolonija. Na primjer, trgovina i prijevoz između kolonija bili su skupi i spori, a primjena zakona preko granica problematična. Odvojene kolonije također su imale slabi sustav obrane.

Zbog toga su ljudi željeli ujediniti kolonije u jednu australsku naciju. Što je još važnije, počeo se formirati australski nacionalni identitet. Sportske ekipe su na međunarodnim natjecanjima nastupale u ime Australije, a kroz popularne pjesme, poeziju, priče i umjetnost počela se razvijati australska kultura.

Ujedinjenje nacije je bila teška zadaća, ali vremenom je ideja o australskoj naciji postala stvarnost. 1. siječnja 1901. godine, kolonije su se ujedinile u federaciju država nazvanu Commonwealth Australije.

Ustav Australije

Zakon o Australskom Ustavu iz 1900. godine (Commonwealth of Australia Constitution Act 1900) (Australski Ustav) je zakonski dokument koji utvrđuje osnovne propise za vladu Australije. Australski Ustav je prvobitno donesen kao dio britanskog Zakona o Parlamentu 1900. godine. 1. siječnja 1901. godine je stupio na snagu Australski Ustav i australske kolonije su postale jedna nezavisna nacija: Commonwealth Australije.

Australski Ustav osnovao je Parlament Commonwealtha Australije, koji se sastoji od Zastupničkog doma (House of Representatives) i Senata. Ustavom je također osnovan Vrhovni sud Australije (High Court), koji ima najviše ovlasti za primjenu i tumačenje australskih zakona.

Narod Australije može promijeniti Australski Ustav glasovanjem na referendumu, kao što je to bio slučaj 1967. godine, kad je 90 posto Australaca glasovalo s 'Da' za uključivanje Aboridžina u popis stanovništva.

Da bi se Australski Ustav mogao promijeniti, na referendumu je potrebno dobiti dvostruku većinu glasova. To znači da većina glasača u većini saveznih država i većina glasača iz cijele zemlje mora glasovati za tu promjenu.

Ustav Australije

Kako se regulira vlast vlade?

Australski Ustav dijeli ovlasti vlade na zakonodavnu (Parlament), izvršnu (npr. Premijer i kabinet) i pravosudnu (suci) kako bi se spriječilo da samo jedna osoba ili grupa drži svu vlast.

Zakonodavna vlast (Legislative power)

Zakonodavna vlast su ovlasti za donošenje zakona. Parlament ima ovlasti da donosi i mijenja zakone u Australiji. Parlament se sastoji od zastupnika koje je izabrao narod Australije.

Izvršna vlast (Executive power)

Izvršna vlast je vlast kojom se zakoni stavljaju u primjenu. Izvršnu vlast čine Premijer, ministri Australske vlade i Generalni guverner. Ministri su odgovorni za ministarstva vlade.

Pravosudna vlast

Suci imaju ovlasti da tumače i primjenjuju zakone. Sudovi i suci su nezavisni od Parlamenta i vlade.

Te ovlasti su upisane u Australski Ustav.

Tko je poglavar australske države?

Poglavar Australije je Kralj Australije, Njegovo Veličanstvo kralj Charles III.

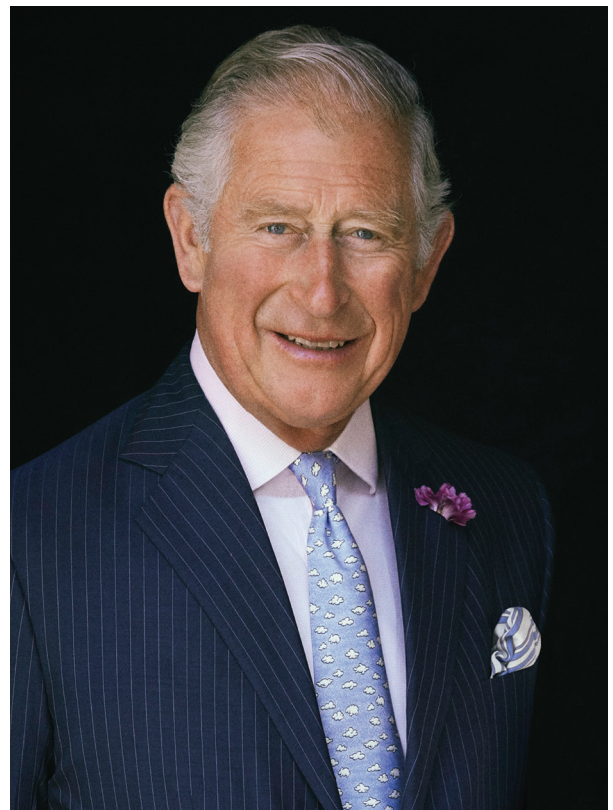
Kralj imenuje Generalnog guvernera (Governor-General) za svojeg zastupnika u Australiji, na preporuku australskog predsjednika vlade (Prime Minister). Generalni guverner djeluje nezavisno od svih političkih stranaka. Kralj nema svakodnevnu ulogu u vladi.

Svaka savezna država ima guvernera koji zastupa Kralja u ulozi sličnoj ulozi Generalnog guvernera.

Ustavna monarhija

Australija je ustavna monarhija što znači da je Kralj poglavar države, ali mora postupati u skladu s Ustavom. Kako Kralj ne živi u Australiji, njegove ovlasti delegira Generalnom guverneru u Australiji.

Australski sustav parlamentarne demokracije odražava britanske i sjevernoameričke tradicije koje su kombinirane na jedinstveni australski način. U australskom sustavu vođa australske vlade je predsjednik Vlade (Prime Minister).

Njegovo Veličanstvo kralj Charles III

Uloga generalnog guvernera

Generalni guverner ne sudjeluje u vladi i mora biti neutralan.

Uloga Generalnog guvernera uključuje:

- potpisuje sve parlamentom usvojene zakone (to se zove Kraljevski pristanak (Royal Assent))
- obavlja ceremonijalne dužnosti
- odobrava imenovanje Australske vlade i njezinih ministara, viših sudaca i drugih dužnosnika
- započinje proces saveznih izbora
- obavlja funkciju vrhovnog komandanta Australijskih obrambenih snaga.

Generalni guverner također ima posebne ovlasti poznate kao 'reserve powers' koje se mogu koristiti samo u specifičnim okolnostima.

Tko su australski vođe?

Poglavar države (Head of State)

Kralj Australije

Generalni guverner (Governor-General)

Zastupnik poglavara države u Australiji

Guverner (Governor)

Zastupnik poglavara države u svakoj od australskih saveznih država

Predsjednik Vlade (Prime Minister)

Vođa Australske vlade

Premijer (Premier)

Vođa vlade savezne države

Glavni ministar (Chief Minister)

Vođa teritorijalne vlade

Ministar vlade (Government Minister)

Član parlamenta odabran od strane Premijera zadužen za određeno područje u vladi

Član parlamenta (Member of Parliament) (MP)

Izabrani zastupnik australskog naroda u Australskom ili državnom parlamentu

Senator

Izabrani zastupnik savezne države ili teritorija u Australskom parlamentu

Gradonačelnik (Mayor) ili predsjednik okruga (Shire President)

Vođa lokalne općine

Vijećnik (Councillor)

Izabrani član lokalne općine

Kako se upravlja Australijom?

Australska vlada (Australian Government)

Australska vlada se također naziva Savezna vlada (Federal Government) ili Vlada Commonwealtha (Commonwealth Government) Vlada se sastoji od članova Australskog Parlamenta koji ima dva doma:

- Zastupnički dom (House of Representatives)
- Senat.

Australski državljani na saveznim izborima glasuju da izaberu zastupnike za oba doma Parlamenta.

Zastupnički dom (House of Representatives)

Zastupnički dom je jedan od dva doma Australskog Parlamenta. Zastupnički dom se ponekad naziva i Donji dom (Lower House) ili Narodni dom (People's House).

Australija je podijeljena u izborne jedinice. Članovi parlamenta zastupaju ljude iz svoje izborne jedinice.

Broj članova parlamenta za svaku državu ili teritorij ovisi o broju stanovnika u svakoj državi ili teritoriju. Ukupno ima preko 150 članova parlamenta izabranih za Zastupnički dom.

Članovi parlamenta i senatori raspravljaju o prijedlozima novih zakona u Australskom Parlamentu. Posao Zastupničkog doma je da razmatra, raspravlja i glasa o prijedlozima novih ili izmjenama postojećih zakona, te da vodi diskusije o stvarima od nacionalnog značaja.

Zastupnički dom (House of Representatives)

Senat

Senat je drugi dom Australskog Parlamenta. Senat se ponekad naziva Gornji dom (Upper House), Revizijski dom (House of Review) ili Državni dom (States' House). Glasači iz svake države također biraju i senatore koji će ih zastupati u Senatu. Savezne države su jednako zastupljene u Senatu bez obzira na broj stanovnika. Ukupno ima 76 senatora. Svaka država bira po 12 senatora, a Teritorij glavnog grada Australije i Sjeverni Teritoriji biraju po dva senatora.

Senatori također razmatraju, raspravljaju i glasu o prijedlozima novih ili izmjenama postojećih zakona, te vode diskusije o stvarima od nacionalnog značaja.

Senat

Vlada saveznih država i teritorija (State and territory government)

Australija ima šest saveznih država i dva kontinentalna teritorija. Svaka savezna država ima svoj parlament i svoj ustav. Državne i teritorijalne vlade imaju sjedište u svojim glavnim gradovima. Vođa državne vlade je premijer, a vođa teritorijalne vlade je glavni ministar.

Vlade saveznih država funkcioniraju na sličan način kao i Australiska vlada. U svakoj državi Guverner zastupa kralja Australije. Za Sjeverni Teritorij generalni guverner imenuje administratora. Uloga i nadležnosti administratora slične su onima što ih ima guverner u saveznoj državi.

Države imaju prava koja Ustav priznaje, dok teritoriji nemaju. Države imaju ovlasti za usvajanje vlastitih zakona, dok zakone samoupravnih teritorija Australiska vlada bilo kad može promijeniti ili opozvati.

Na državnim i teritorijalnim izborima, australski državljani glasovanjem biraju zastupnika za svoje područje. Ti zastupnici postaju članovi državnog ili teritorijalnog parlamenta.

Lokalna uprava (Local government)

Savezne države i Sjeverni Teritorij podijeljeni su na područja lokalne uprave koja se zovu gradovi, srezovi ili općine. Svako područje ima lokalnu općinu. Općine su zadužene za planiranje i pružanje usluga za svoje lokalno stanovništvo. Građani u svakoj lokalnoj upravi glasovanjem biraju svoje lokalne vijećnike (councillors).

Za što je nadležna svaka od tri razine vlade?

Glavna razlika između tri razine vlade je ta što iako im se neke ovlasti poklapaju, obično svaka razina vlade pruža drugačije usluge.

Australska vlada je nadležna za:

porez
upravljanje nacionalnim gospodarstvom
useljavanje i državljanstvo
pomoć za zapošljavanje
poštanske usluge i telekomunikacije
socijalnu skrb (mirovine i obiteljsku pomoć)
obranu
trgovinu i razmjenu robe
zračne luke i sigurnost zračnog prometa
vanjske poslove (odnose s drugim zemljama).

Vlade država i teritorija su prvenstveno nadležne za:

bolnice i zdravstvene usluge
škole
ceste i željeznice
šumarstvo
policiju i hitnu pomoć
javni prijevoz.

Lokalne uprave (i Vlada Teritorija Glavnog Grada) nadležne su za:

prometne znakove i reguliranje prometa
lokalne ceste, pješačke staze, mostove
odvodne kanale
parkove, dječja igrališta, bazene, sportske terene
terene za kampiranje i parkove za kamp kućice
inspekciju prehrambenih i mesnih proizvoda
kontrolu buke i životinja
odvoz smeća
lokalne knjižnice, dvorane i društvene centre
neka pitanja čuvanja djece i skrbi o starijim osobama
građevinske dozvole
društveno planiranje
lokalnu zaštitu okoliša.

Kakva je uloga političkih stranaka u načinu upravljanja Australijom?

Politička stranka je grupa ljudi sličnog mišljenja o tome kako bi trebalo upravljati zemljom. Oni zajedno rade na tome da se stranačke ideje pretvore u zakone. Glavne političke stranke u Australiji su Liberalna stranka Australije (Liberal Party of Australia), Laburistička stranka Australije (Australian Labor Party), Nacionalna stranka (Nationals) i Australska stranka zelenih (Australian Greens).

Većina članova parlamenta pripada nekoj političkoj stranci. Neki članovi parlamenta ne pripadaju ni jednoj stranci i oni se zovu 'nezavisnima'.

U Australiji ljudi imaju pravo učlaniti se u bilo koju političku stranku, ako žele.

Kako se formira Australska vlada?

Nakon saveznih izbora, obično politička stranka ili stranačka koalicija koja osvoji većinu zastupničkih mjesta u Zastupničkom domu formira Australsku vladu. Vođa te stranke postaje vođa Australske vlade: Predsjednik vlade.

Nakon saveznih izbora, politička stranka ili stranačka koalicija koja je druga po redu po broju osvojenih zastupničkih mjesta u Zastupničkom domu naziva se Opozicija. Njihov vođa se naziva vođom Opozicije (Leader of the Opposition).

Predsjednik vlade bira članove Parlamenta ili senatore koji će postati ministri u Australskoj vladi. Generalni guverner odobrava imenovanje Premijera i ministara.

Ministri su nadležni za određena područja vlade (portfelje), kao što je zapošljavanje, starosjedilačka pitanja ili financije. Ministri nadležni za najviše portfelje čine Kabinet (Cabinet), koji je glavno tijelo Australske vlade nadležno za donošenje odluka.

Kako se donose zakoni?

Australski parlament donosi i mijenja zakone u Australiji za dobrobit nacije.

Ako član Australskog Parlamenta predloži novi zakon ili promjenu postojećeg zakona, taj prijedlog zakona se zove 'Bill'.

Zastupnički dom i Senat razmatraju, raspravljaju i glasaju o tome slažu li se s tim prijedlogom zakona.

Ako se većina članova u oba doma Parlamenta slaže s prijedlogom zakona, prosljeđuje ga se do Generalnog guvernera.

Generalni guverner potpisuje prijedlog zakona koji je tada usvojen zakon. To se naziva Kraljevskim pristankom.

Parlamenti saveznih država i teritorija svoje zakone donose na sličan način.

Kako se primjenjuju zakoni?

Sudovi (courts)

Sudovi u Australiji su nezavisni. Sudovi odlučuju je li osoba prekršila zakon ili nije i izriču kaznu. Sudovi mogu donositi odluke jedino na temelju predloženih dokaza.

Suci (judges) i suci za prekršaje (magistrates)

Sudac ili sudac za prekršaje je najviši organ vlasti na sudu. Suci su nezavisni i nitko im ne može naređivati kakvu će odluku donijeti.

Suce i suce za prekršaje imenuje vlada, ali vlada im ne može oduzeti posao ako se ne slaže s njihovim odlukama.

Porota (Juries)

U pravosudnom sustavu Australije, osobe se smatraju nedužnima sve dok ih sud ne proglasi krivima. Svaka osoba ima pravo da ju na sudu zastupa odvjetnik.

Sud će u nekim slučajevima koristiti porotu da odluči je li neka osoba prekršila zakon. Uloga porote je da odluči je li osoba nedužna ili kriva. Porota je grupa običnih ljudi koji su australski državljani i nasumce izabrani iz opće populacije. Sudac poroti objasni zakon. U kaznenom postupku, ako porota proglasi osobu krivom, sudac određuje kaznu.

Policija

Policija održava mir i red u društvu. Njezin je posao štititi živote i imovinu. Ona je nezavisna od vlade. Ako je policija uvjerena da je netko prekršio zakon, može ga uhititi i dovesti pred sud. Policija može sudu dati dokaze, ali sud odlučuje je li osoba kriva ili nije.

Savezne države i Sjeverni Teritorij imaju vlastite policijske snage. One se bave kaznenim djelima prema zakonima saveznih država i teritorija.

Australija također ima nacionalnu policiju, a to je Australska federalna policija (Australian Federal Police - AFP). Australska federalna policija istražuje kaznena djela protiv saveznih zakona, na primjer trgovanje drogom, kaznena djela usmjerena protiv nacionalne sigurnosti i kaznena djela usmjerena protiv okoliša. Australska federalna policija također je zadužena za općenite policijske poslove u Teritoriju Glavnog Grada Australije.

Policija i društvo imaju dobre međusobne odnose u Australiji. Možete prijaviti kriminal i zatražiti pomoć od lokalne policije.

U Australiji je podmićivanje policijskog službenika teško kazneno djelo. Kazneno je djelo čak i pokušaj podmićivanja policijskog službenika.

Kazneni prekršaji u Australiji

Važno je da budete upoznati sa zakonima u Australiji. Ako prekršite neki australski zakon za koji niste znali, možete biti optuženi, jer nepoznavanje zakona nije isprika za njegovo kršenje.

Neka od najtežih kaznenih djela uključuju ubojstvo, napad, seksualni napad, nasilje prema osobi ili imovini, oružanu pljačku ili krađu, seksualni odnos s djecom ili mladim osobama koje nisu dostigle seksualnu punoljetnost, opasnu vožnju motornog vozila, posjedovanje i upotrebu protuzakonitih droga i prijevaru.

Svatko ima pravo uživati pozitivnu i sigurnu vezu sa članovima obitelji, prijateljima i voljenim osobama. Kao i u drugim zemljama, nasilje prema drugoj osobi je protuzakonito u Australiji i to je vrlo teško kazneno djelo. To uključuje nasilje u kući i u braku, poznato kao obiteljsko nasilje. Obiteljsko nasilje uključuje ponašanje ili prijetnje kojima se želi stjeći nadzor nad partnerom i kojima je cilj prouzročiti strah ili ugroziti sigurnost partnera/ukućana. Obiteljsko nasilje može uključiti udaranje, izoliranje člana obitelji od prijatelja i obitelji ili prijetnje djeci ili kućnim ljubimcima. Obiteljsko nasilje nije prihvatljivo i ono je protuzakonito.

Osoba koja počinj ta krivična djela može završiti u zatvoru, neovisno o tome je li muškarac ili žena. Nitko ne treba prihvatiti da se s njim loše postupa ili se povrjeđuje.

Ako ste vi ili netko koga poznajete u opasnosti, trebate kontaktirati policiju. Daljnje informacije ćete naći na www.respect.gov.au i www.1800respect.org.au

Prometni prekršaji

Cestovne i prometne propise reguliraju vlade država i teritorija. Ljudi se mogu kazniti novčanim kaznama ili čak i zatvorskom kaznom zbog kršenja prometnih propisa. Da biste mogli voziti auto u Australiji, morate imati lokalnu vozačku dozvolu i auto mora biti registriran.

Svi koji se voze u autu moraju biti vezani sigurnosnim pojasom. Bebe i mala djeca moraju biti u odobrenom automobilskom sjedištu za njihovu dob. Prometni propisi su vrlo strogi. Protuzakonito je voziti pod utjecajem droge ili s razinom alkohola u krvi iznad dopuštene granice. Također je protuzakonito tijekom vožnje koristiti mobilni uređaj koji se drži u ruci.

ČETVRTI DIO

Australske vrijednosti

Australske vrijednosti

Australske vrijednosti se temelje na slobodi, poštovanju i jednakim mogućnostima koje su centralne za održavanje sigurnosti i prosperiteta naše zajednice, te mirnog mjesta za život.

Naše vrijednosti definiraju i oblikuju našu zemlju i razlog su iz kojeg tako mnogo ljudi želi dobiti australsko državljanstvo.

Australsko državljanstvo znači da želimo živjeti u skladu s ovim vrijednostima u svom svakodnevnom životu i u našoj lokalnoj zajednici. Zbog toga je vrlo važno da razumijete ove vrijednosti, jer se od svih australskih građana očekuje da ih poštuju, dijele i rukovode se njima.

Australski zakoni važe za sve ljude u Australiji. To znači da neovisno o vašem podrijetlu ili kulturi, morate poštovati australske zakone.

Parlamentarna demokracija

Australski sustav vlade je parlamentarna demokracija. Naše zakone donose parlamenti koje bira narod. To znači da svi australski državljani imaju udjela u upravljanju zemljom. Ovlasti vlade proizlaze iz australskog naroda, jer australski građani redovito glasuju za ljude koji će ih zastupati u parlamentu.

Glasovanje je obvezno u Australiji. To pokazuje važnost izlaženja na izbore.

Naše vrijednosti

Oprjedenjenje zu vladavinu zakona

Zakoni i pravni sustavi štite sve Australce. Australci su svjesni velike važnosti zakona za održavanje miroljubivog i uređenog društva.

U vladavini zakona, svi Australci su jednaki pred zakonom i ni jedna osoba ili grupa nije iznad zakona. U Australiji, svi moraju poštovati zakon i nikada ga ne smiju prekršiti, inače mogu biti kažnjeni. Uvijek morate postupati sukladno zakonu, čak i kada vas nitko ne gleda.

Sloboda govora

Ljudi u Australiji trebaju slobodno izražavati svoje ideje sve dok su one u granicama zakona. U Australiji, ljudi imaju pravo sastajati se s drugima na javnim ili privatnim mjestima kako bi vodili socijalne ili političke rasprave. Ljudi također smiju reći ili napisati što misle o bilo kojoj temi i razgovarati s drugima o svojim idejama. Novine, televizija i radio postaje imaju istu slobodu.

Australcima je dopušteno miroljubivo prosvjedovanje protu postupaka vlade, jer je tolerancija mirnih prosvjeda osnovni dio demoracije.

Nikada nije prihvatljivo promovirati nasilje protu druge osobe ili skupine ljudi (zbog njihove kulture, etničke pripadnosti, vjeroispovijesti ili podrijetla), jer je to protivno australskim vrijednostima i zakonima. Također je protuzakonito lažno optužiti nekoga ili poticati druge na kršenje zakona. Isto tako moramo poštovati slobodu govora i izražavanja drugih ljudi, ukoliko se radi o zakonski dopuštenom izražavanju.

Sloboda udruživanja

U Australiji, ljudi se smiju dragovoljno učlanjivati ili iščlanjivati iz bilo koje grupe u granicama zakona. Ljudi imaju slobodu učlanjivanja u bilo koju legalnu organizaciju, kao što je politička stranka, sindikat, vjerska, kulturna ili društvena grupa. Pojedinci se ne mogu prisiliti da se učlane u neku organizaciju, niti da ju napuste.

Australci se imaju pravo okupljati kako bi, između ostalog prosvjedovali protiv neke vladine odluke ili organizacije. Međutim, svi protesti moraju biti u skladu sa zakonom. To znači da se moraju odvijati mirno, ne smiju nanositi ozljede ljudima niti oštećivati imovinu.

Sloboda vjeroispovijesti

Australija nema službenu nacionalnu religiju i ljudi u Australiji slobodno biraju svoju vjersku pripadnost. Vlada se prema svim građanima odnosi jednako, bez obzira na njihovu vjeru ili uvjerenja. Međutim, vjerskim obredima se ne smiju kršiti australski zakoni.

Vjerski zakoni nemaju zakonski status u Australiji. U Australiji svi moraju poštovati australske zakone, čak i kada se oni razlikuju od vjerskih zakona. Neki vjerski ili kulturni običaji, kao što je poligamija (brak s više osoba odjednom) i prisilni brak su protuzakoniti u Australiji i mogu dovesti do strogih zakonskih kazni, uključujući zatvorsku kaznu.

Vjerska nesnošljivost nije prihvatljiva u australskom društvu. Svi ljudi trebaju dobiti jednake mogućnosti za postizanje svojih ciljeva i bavljenje svojim interesovanjima neovisno o njihovom etničkom podrijetlu ili vjeroispovijesti ako pri tom poštuju australski zakon.

Jednakost svih ljudi pred zakonom

Australsko društvo cijeni jednaka prava svih ljudi, neovisno o spolu, seksualnoj orijentaciji, dobi, invaliditetu, vjeroispovijesti, rasi ili nacionalnoj ili etničkoj pripadnosti. Postoji više zakona u Australiji koji osiguravaju da se ni prema kojoj osobi ne postupa drukčije od drugih.

U Australiji se primjenjuje zakon kako se s ljudima različitog podrijetla ne bi postupalo povoljnije i da ne postoji diskriminacija. Na primjer, s budistima i osobama svih drugih vjeroispovijesti se postupa jednako kao i s kršćanima. Prema našim zakonima, dvoje ljudi mogu stupiti u brak što uključuje i brak između dvojice muškaraca ili dvije žene.

I muškarci i žene imaju ista prava u Australiji i trebaju dobiti jednake mogućnosti za postizanje svojih ciljeva i bavljenje svojim interesovanjima. I muškarci i žene imaju isti pristup obrazovanju i zapošljavanju, mogu glasovati na izborima, kandidirati se za parlament, raditi u Australskim obrambenim i policijskim snagama i s njima se jednako postupa u sudovima.

Protuzakonito je diskriminirati osobu zbog njezinog spola. U Australiji, žene imaju pravo dobiti viši položaj na poslu od muškaraca ako posjeduju bolje kvalifikacije i vještine.

I muškarci i žene imaju pravo donositi vlastite samostalne odluke o osobnim stvarima kao što su brak i vjeroispovijest i zakonski su zaštićeni od zastrašivanja i nasilja. Fizičko nasilje nad suprugom ili partnerom nikada nije prihvatljivo i ono predstavlja krivično djelo u Australiji.

U Australiji je razvod braka prihvatljiv. I suprug i supruga mogu podnijeti sudu prijedlog za razvod braka, čak i ako druga strana želi ostati u braku.

Jednakost mogućnosti i fer plej - 'fair go'

Mi vjerujemo da svatko zaslužuje da se s njim pravedno postupa i ljudi ne smiju biti ograničeni nikakvim klasnim razlikama. Svatko, neovisno o svom podrijetlu dobiva iste mogućnosti da postigne uspjeh u životu i da se osigura da svatko ima ista zakonska prava što je važan vid pravednosti u australskom društvu.

Ono što osoba postigne u životu ovisi o njezinom marljivom radu i talentu. To znači da svatko treba dobiti posao na temelju svojih vještina i iskustva, a ne zbog svog spola, bogatstva ili etničkog podrijetla.

Kada se u nekoj organizaciji uprazni radno mjesto, zakon nalaže da se na to radno mjesto primi osoba s najboljim vještinama i iskustvom za taj posao.

Mnogi doseljenici koji su nedavno došli u Australiju su postali rukovodioci u poslovnom svijetu, vrsni stručnjaci, umjetnici, djelatnici državnih službi i sportisti zahvaljujući svom marljivom radu i poduzimljivosti.

Međusobno poštovanje i tolerancija drugih

U Australiji, pojedinci moraju poštovati slobodu i dostojanstvo drugih, kao i njihova mišljenja i izbore.

Nasilje protiv druge osobe je protuzakonito. Nasilje bilo koje vrste, uključujući verbalno i fizičko nasilje, je protuzakonito. Australci vjeruju u miroljubivo neslaganje, a povrh svega u pravo na sigurnost i odsustvo nasilja i zastrašivanja.

U Australiji, postoje vrlo strogi zakoni o životnoj dobi u kojoj osoba ima pravo dati pristanak na seksualni odnos, a to je dob od 16 ili 17 godina, ovisno o državi ili teritoriji u kojoj živite. Na primjer, u Australiji, dvadesetogodišnji muškarac ne može imati seksualnu vezu s petnaestogodišnjom djevojkom, jer je to protuzakonito u svim australskim državama i teritorijima.

U Australiji, zakonski postupci policije se moraju podržavati. Uvijek morate poštovati zakonski zahtjev policije, jer svi Australci se obvezuju da će poštovati zakon.

Australija cijeni principe međusobnog poštovanja i tolerancije. To znači saslušati druge i poštovati njihova stajališta i mišljenja, čak i kada se razlikuju od naših stajališta i mišljenja. Ljudi trebaju tolerirati jedni druge čak i kada se ne slažu oko nekih stvari.

Rasizmu nema mjesta u Australiji. To uključuje kreiranje ili podjelu rasno uvrjedljivog materijala na internetu ili u drugim publikacijama i rasno uvrjedljive komentare na javnim mjestima ili na sportskim događanjima.

Naše društvo

Davanje doprinosa

Državljanstvo vam daje mogućnost da u potpunosti sudjelujete u životu naše nacije i društvene zajednice. To znači da ste spremni ispuniti svoje obveze kao australski državljanin. Australci očekuju da će svatko tko živi u Australiji sudjelovati u društvu i doprinijeti našoj zajednici. Svatko ima obvezu da pokuša izdržavati sebe i svoju obitelj, ako je u mogućnosti.

Suosjećanje za osobe u nevolji

Australci cijene drugarstvo - 'mateship'. Mi pomažemo jedni drugima u teškim vremenima. Na primjer, to može značiti da se odnese obrok starom susjedu, da se prijatelj odveze liječniku ili da se posjeti netko tko je bolestan, slabog zdravlja ili usamljen.

U duhu drugarstva, Australija ima jaku tradiciju služenja zajednici i volontiranja - mi pazimo jedni na druge i jačamo zajednicu. Volontiranje je izvrsna mogućnost da se podijeli znanje, nauče nove vještine i poveća osjećaj pripadnosti australskoj zajednici. U Australiji postoje mnoge mogućnosti za volonterski rad.

Pomoć za održavanje sigurnosti našeg društva

U Australiji, svi mi imamo odgovornost pomoći u zaštiti australskog društva. Na primjer, ako netko u Australiji posumnja da njegov prijatelj ili susjed planira počiniti ozbiljno krivično djelo, on to mora dojaviti australskim vlastima, i to čim prije. Tako možemo doprinijeti zaštiti sigurnosti u našem društvu.

Slično tome, ako netko u Australiji vidi ili mu je poznato da se neko dijete zlostavlja, to mora dojaviti policiji koja će provesti istragu.

Online zlostavljanje je nedopustivo u Australiji. To se ponekad naziva i cyber zlostavljanjem. Primjeri uključuju seksualne fotografije ili video snimke bez suglasnosti, presretanje osobe online ili rasističke uvrjedljive komentare o nekoj osobi online. Mnogi vidovi cyber zlostavljanja su protuzakoniti u Australiji.

Engleski kao nacionalni jezik

Australsko društvo cijeni engleski jezik kao nacionalni (službeni) jezik Australije i kao važan ujedinjujući čimbenik društva. Svi ljudi koji žive u Australiji moraju se potruditi naučiti engleski.

Znanje engleskog je važno, jer pomaže u stjecanju obrazovanja, dobivanju posla i boljoj integraciji u društvo. Od osnovne je važnosti za gospodarsko sudjelovanje i društvenu koheziju. Podnositelji molbi za australsko državljanstvo moraju poduzeti razumne korake da nauče engleski, ako im to nije materinski jezik.

Lojalnost Australiji

Na ceremoniji primanja državljanstva prisežete na odanost Australiji i njenom narodu. Državljanin Australije smiju imati i državljanstvo neke druge zemlje ili zemalja ako zakoni tih zemalja to dopuštaju. To se zove dvojno ili višestruko državljanstvo. Međutim, čak i ako netko ima i državljanstvo neke druge zemlje, ako je australski državljanin i nalazi se u Australiji, uvijek mora poštovati sve australske zakone. Neki australski zakoni se moraju poštovati čak i u inozemstvu. Na primjer, protuzakonito je da australski državljanin bude seksualno aktivan s djetetom mlađim od 16 godina.

Australsko društvo se temelji na zajedničkim obvezama da se interesi i sigurnost Australije ne smiju potkopavati. Na primjer, podjela državnih tajni na društvenim medijima bi predstavljala potkopavanje australskih interesa. Slično tome, promoviranje nepovjerenja i straha od neke etničke zajednice bi naškodilo odnosima između društvenih zajednica Australije.

U Australiji se ujedinjujemo kada nastane kriza i pazimo jedni na druge i u dobrim i u lošim vremenima. Tijekom razornih šumskih požara u Australiji 2019-20. godine koji su prouzročili gubitak života, imovine i divljih životinja, kao i uništili okoliš, mnoge multikulturne zajednice su radile na prikupljanju donacija u vidu novca, odjeće i hrane kako bi pomogle ljudima koji su pretrpjeli gubitke u požarima. Na primjer, članovi kineske, vijetnamske i kambodžanske zajednice u Viktoriji su prikupljali donacije u trgovačkim centrima i na događanjima lokalne zajednice, a članovi zajednice Sika su donirali na tisuće boca vode zajednicama i vatrogascima u Queenslandu.

Za zaključak

Naše demokratske institucije i zajedničke australske vrijednosti stvorile su naše miroljubivo i stabilno društvo.

Dijelimo bogatu i jedinstvenu kulturu. Kao australski državljanin, postat ćete dio naše nacionalne priče i doprinostiti našoj budućnosti. Australija vas srdačno dočekuje. Državljanstvo je naša zajednička spona.

Pojmovnik termina u dijelu iz kojeg se polaže ispit

Aboridžini i Otočani Torresovog tjesnaca

Aboridžini i Otočani Torresovog tjesnaca su prvobitni stanovnici zemlje u Australiji
Aboridžini i Otočani Torresovog tjesnaca čine oko tri posto australskog stanovništva.

Australska komisija za ljudska prava (Australian Human Rights Commission)

Neovisna komisija koja vrši istragu po pritužbama na diskriminaciju i kršenje ljudskih prava.
Rasističke incidente možete prijaviti Australskoj komisiji za ljudska prava.

Australska državna služba

vladini odjeli i ljudi koji su u njima zaposleni
Paul je dobio posao u Australskoj državnoj službi kao službenik Services Australia.

građanski neredi

demonstracije i pobune velikog broja ljudi koji obično prosvjeduju protiv neke vladine odluke ili politike
Došlo je do građanskih nereda kada je vlada donijela nepopularne zakone.

koalicija

udruživanje dviju ili više političkih stranaka, obično kako bi se konstituirala vlada ili opozicija
Nakon izbora ni jedna stranka u Zastupničkom domu nije dobila većinu, pa su se dvije stranke sličnih nazora udružile i stvorile koaliciju.

komisija

grupa ljudi sa službenom odgovornošću
Nezavisna komisija organizira izbore.

Ustav

vrhovni zakon Australije koji vlada mora poštovati
Ustav utvrđuje zakonodavne, izvršne i pravosudne ovlasti.

ustavna monarhija

zemlja u kojoj je kralj ili kraljica poglavar države, čija je vlast ograničena ustavom
Na temelju našeg Ustava, Commonwealth Australije je ustavna monarhija, s kraljem ili kraljicom Ujedinjenog Kraljevstva kao poglavarom države.

sud

mjesto gdje se pravni slučajevi rješavaju odlukom suca
Kad ljudi prekrše zakon, nekad moraju ići na sud.

kazneni postupak

saslušanje činjenica od strane suda kako bi se odlučilo je li netko kriv ili nedužan
Nakon kaznenog postupka pljačkaš banke je poslan u zatvor.

cyber zlostavljanje

Prijetnje, zastrašivanje, maltretiranje ili ponižavanje nekoga putem tehnologije s namjerom da se osoba povrijedi.
Mnogi vidovi cyber zlostavljanja su protuzakoniti u Australiji i trebaju se prijaviti policiji i online kompaniji, npr. platformi društvenih medija na kojima je došlo do toga.

demokracija

vladanje naroda preko izabranih predstavnika

Grace je bila sretna što živi u demokraciji, gdje može glasovati za svojeg predstavnika u parlamentu.

obiteljsko nasilje

Ponašanje ili prijetnje kojima je cilj stjecanje kontrole nad partnerom tako što se kod njega izaziva strah ili prijetnje po njegovu/njezinu sigurnost. Obiteljsko nasilje nije prihvatljivo i ono je protuzakonito.

Obiteljsko nasilje je protuzakonito u Australiji i treba se prijaviti policiji.

trgovanje drogom

nošenje ili kupovanje droge kako bi ju se ilegalno prodavalo

Jess je osuđen na zatvorsku kaznu zbog trgovanja drogom.

izbori

proces kojim građani biraju osobe koje će ih zastupati u parlamentu

Australski državljani stari 18 godina ili više moraju glasovati na izborima.

glasački popis

popis osoba koje imaju pravo glasovati na izborima ili referendumu

Kada je Jan došla u glasački centar, dužnosnik je potražio njezino ime na glasačkom popisu.

izborna jedinica

oblasti glasača koji glasuju da izaberu političare za Zastupnički dom

Izborne jedinice se nazivaju još i izborni okruzi, oblasti ili sjedišta.

jednakost

isti po statusu

Australci vjeruju u jednakost svih ljudi.

provoditi zakon

osigurati da ljudi poštuju zakon

Policija provodi zakon i održava mir.

izvršna vlast

vlast i moć da se primjenjuju zakoni, jedna od triju ovlasti utvrđenih Australskim Ustavom

Ministri Vlade Australije i generalni guverner imaju izvršnu vlast da primjenjuju zakone koje je donio australski parlament.

jednake mogućnosti, jednako postupanje sa svima

svatko, neovisno o svom podrijetlu dobiva iste mogućnosti da postigne uspjeh u životu

U Australiji, mi vjerujemo da svatko zaslužuje jednake mogućnosti.

federacija

savez kolonija u jednu naciju s tim da kolonije zadržavaju određene ovlasti

1901. god. kolonije su se udružile u federaciju nazvanu Commonwealth Australije.

Prva flota

skupina od 11 brodova koji su isplovili iz Britanije pod vodstvom kapetana Arthura Phillipa kako bi osnovali kažnjeničku koloniju u New South Walesu

Prva flota je stigla u Sydneyski zaljev 26. siječnja 1788.

cvjetni amblem

nacionalni cvijet

Australski cvjetni simbol je zlatna mimoza.

prisilni brak

brak koji jedna ili ni jedna strana nije htjela sklopiti

Ona nikada nije bila sretna u prisilnom braku i uvijek se htjela razvesti.

od sada, pa nadalje

od sada i u buduću

Na ceremoniji primanja državljanstva prisežete na odanost Australiji, od sada, pa nadalje.

simbol

vrlo poznati prizor

Opera House je slavni sydneyški simbol.

Starosjedilački

Aboridžini i/ili Otočani Torresovog tjesnaca Australije

Aboridžini Australije su prvi narod u ovoj zemlji.

integracija

proces prilagodbe migranata kako bi mogli sudjelovati i doprinijeti novom društvu u razvoju

Vremenom, migranti imaju koristi od integracije u Australiju i njezino društvo.

sudbena vlast

vlast i moć da se tumače i primjenjuju zakoni, jedna od triju vlasti pod Ustavom Australije

Sudovi u Australiji imaju sudbenu vlast.

zakonodavna vlast

vlast i moć da se donose i mijenjaju zakoni, jedna od triju vlasti pod Ustavom Australije

Prema Ustavu Parlament ima zakonodavnu vlast.

slobode (sloboda)

osobna sloboda i nezavisnost

U našem demokratskom društvu ljudi imaju slobodu govora, slobodu izražavanja, vjersku slobodu i slobodu druženja. Mi cijenimo te slobode.

sudac za prekršaje

sudac (voditelj) nižeg suda za prekršaje

Sudac za prekršaje proglasio je kradljivca krivim i osudio ga na kaznu zatvora.

drugarstvo

pomaganje drugima i primanje pomoći od drugih, osobito u teška vremena

Kad mi se auto pokvario i stao na cesti, ostali vozači su mi ga pomogli gurati u duhu drugarstva.

nacionalna himna

nacionalna pjesma

Australska nacionalna himna je 'Advance Australia Fair'.

parlamentarna demokracija

parlamentarna demokracija je sustav vlade koji se temelji na redovitim izborima na kojima državljani biraju zastupnike u parlamentu

U parlamentarnoj demokraciji narod glasuje za svoje zastupnike.

politička stranka

grupa ljudi sličnog mišljenja o tome kako bi trebalo upravljati zemljom koja obično želi biti izabrana

Članovi političke stranke redovno se sastaju kako bi, na primjer, raspravljali o poboljšanju javnog prijevoza.

rasizam

Predrasude, diskriminacija, maltretiranje ili nesnošljivost usmjerena na nekoga zbog njegove rase, boje kože, nacionalnog ili etničkog podrijetla.

Rasizam je protuzakonit u Australiji i treba se prijaviti policiji. Pritužbe se također mogu dostaviti Australskoj komisiji za ljudska prava.

referendum

glasovanje svih glasača o predloženoj promjeni Ustava Australije

Na referendumu 1967. godine narod je izglasao da se starosjedilačke Australce uključi u popis stanovništva.

zastupnik

osoba koja postupa ili govori u ime drugih

Mojem općinskom zastupniku se svidjela moja ideja pa ju je iznio na sastanku općinskog vijeća.

poštovanje

ukazivanje obzira prema nekom kao osobi ili odluci koju je osoba donijela

Emily je bila sretna što je njezina obitelj poštovala njezinu odluku da postane budist.

Vladavina zakona

svi ljudi, uključujući državljane i vladu, moraju poštovati zakon

Prema vladavini zakona, u Australiji svatko, pa i Premijer, mora poštovati sve australske zakone.

tajno glasovanje

sustav glasovanja kada ljudi glasuju nasamo, tako da nitko ne može na njih vršiti utjecaj ili pritisak da glasuju na određen način

Prilikom tajnog glasovanja nitko ne gleda dok ispunjavate svoj glasački listić.

sekularni (svjetovni)

odvojen od vjere

U sekularnom društvu ne postoji službena vjera.

samodovoljan

u stanju skrbiti o vlastitim potrebama, bez pomoći drugih

Kada je dobio posao, bio je u stanju kupovati hranu i plaćati stanarinu. Bio je samodovoljan.

Services Australia

Agencija Australske vlade koja vrši isplatu različitih zdravstvenih i socijalnih davanja i pruža usluge u tim oblastima preko službi Medicare, Centrelink i Child Support.

Services Australia vrši isplatu socijalne pomoći preko službe Centrelink, kao i drugih službi.

osnovati

Izgraditi, uspostaviti, započeti

Guverner Phillip osnovao je prvu koloniju u New South Walesu.

okrug

područje lokalne uprave

Ceste u mojem okrugu vrlo su sigurne.

socijalna skrb

državne mirovine ili isplate da se pomogne nezaposlenima, invalidima, starijima i drugima u nevolji

Kada je Trang izgubila posao, morala je podnijeti zahtjev za socijalnu skrb.

Australski porezni ured (Australian Taxation Office - ATO)

Agencija Australske vlade koja upravlja poreznim i mirovinskim sustavima koji podupiru i financiraju usluge za građane Australije.

Većina građana Australije svake godine Poreznom uredu podnosi poreznu prijavu.

vrijednosti

principi na temelju kojih odlučujemo što je ispravno, a što krivo i kako se trebamo ponašati u određenim situacijama

Australija ima skup zajedničkih vrijednosti koje se nazivaju australskim vrijednostima.

volonter

osoba koja daje svoje vrijeme drugoj osobi ili organizaciji bez očekivanja naknade

Raza je volonter koja podučava ljude engleski u njihovoj kući.

Kraj dijela iz kojeg se polaže test